

«КУШ-АЖЫЛДЫҢ ХООЧУНУ» МЕДАЛЬ-БИЛЕ ШАҚНААР ДУГАЙЫНДА Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунуң Чарлыы

Улус ажил-агыйына хей чылдарда ак сепкилди күш-ажыл үнелер көргөнгөн дөмдө кылдыр СССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунуң «Куш-ажылдыҥ хоочуну» медаль-биле шаңнаары болза:

КЫЗЫЛ ХООРАЙДАН
Светлана Борисовна Беляева — кездэ ажил-агыйыны химизацияларын Тыва республиканың төдөлөөл-шүүлел станицяларын кылдыс начальниги.

Анна Павловна Гусарева — Кызылдың ЦЭС туудат эргелелин ажилчыны.

Владимир Федорович Дубатов — Тыва АССР-ниң Агро-үлүтүр комитетиниң одаар чүүл болган нефтеродуктулар хандырылга бөлүмүнүң улут инжениери.

Вера Ивановна Зюкова — Кызылдың ЦЭС туудат эргелелин шүктүтүр-малыры.

Евдокья Паромовна Лисенко — кездэ ажил-агыйыны химизацияларын Тыва республиканың төдөлөөл-шүүлел станицяларын улут техник.

Степан Семёнович Лихозов — Кызылдың ЦЭС туудат эргелелин ажилчыны.

Дмитрий Петрович Малишевский — «Сибтемонтаж» тресттиң көжүрүр механизация-тааттыган колонизация кан-каларын бригадир.

Эра Васильевна Мамонтова — республиканың саясат-департамент багтеролог-эмч.

Павел Федорович Мошкарёв — «Тываэлектротех» катты-жымшылдыгы Кызылда көжүрүр механизация-тааттыган колонизация начальниги.

Евгения Михайловна Мурыгина — кездэ ажил-агыйыны химизацияларын Тыва республиканың төдөлөөл-шүүлел станицяларын улут зоотехниги.

Зинаида Федоровна Спирковская — республиканың К. И. Чуковский аттыг уруглар библиотеканын директору.

Галина Ивановна Никифорова — Красноярский поли-техник институтунуң Кы-зылда филиалын кылаовщи-цы.

Константин Иванович Петро — Тываның хергелекчилер ниятисиниң үлүтүр комби-нацияны камгалал чериниң тапшыры.

Мария Никифорова Осипова — Красноярский хама-тыг ужул чүр эргелелин кат-тышкан Тыва аэиотрадынын инжениери.

Владимир Чолаа-оолович Оуур — ТДЛТЭШ-ниң хол-беле бижээ чүүлдер фондзу-нуң эргелекчизи.

Любовь Петровна Салчак — Кызылда күрүнени педагогика институтунуң педагогика болган психология кафедрасын эргелекчизи.

Александра Семёновна Сирьма — Тыва АССР-ниң Иштики херектер министр-ствунуң ажил-агый кылды-зын улут инжениери.

Клавдия Дмитриевна Чусова — СЭПК обкомунуң техни-тиг секретари.

Иван Ефимович Тур — Тыва АССР-ниң Агро-үлүтүр комитетиниң мал бөлөктөр бөлүмүнүң кол зоотехниги.

Юрий Тимофеевич Ушаков — Тываның хергелекчилер ниятисиниң автотранспорт колонизация ажилчыны.

Владимир Андреевич Фалеев — Кызылда ДОСААФ-тың кат-тышкан техниктиг школасын кылаовщица.

Мария Александровна Хадаханова — Кызылда күрүнени педагогика институтунуң литература кафедрасын эргелекчизи.

Клавдия Дмитриевна Черныш — Тыва АССР-ниң Иштики херектер министрствунуң херек эмгелелин секретариатын эргелекчизи.

ЧӨӨН-ХЕМЧИК РАЙОНДАР
Сергейна Давыдовна Адам-Херя — Чыраа-Бажы ортумак школасын камгалал ажилчыны.

Куулар Афанасович Балаан — Бажы-Алаак ортумак шко-ласын камгалал ажилчыны.

Долгат Олей-Байраровна Дон-гак — «Болшевник» совхозтуң бижээ ажаакчыны.

Доржу Аражиевич Донгак — Чалаананың чыш ажил-агый чериниң десниги.

Кара-Күсөк Лопсан-Шымы-раповна Донгак — Бажы-Алаак ортумак школасын камгалал ажилчыны.

Вера Васильевна Золотухина — Чалаананың автотран-спорт бидүрүлгелерин улут эконоимис.

Клавдия Романовна Золотухина — районунуң төп эмгел-екчил лавари.

Анастасия Игнатьевна Казагашева — Чалаананың рай-онун аразыны кеш азыр-ларын диспансериниң улут медресказы.

Иван Семёнович Камаи — Каа-Хеминиң хомур-лаш раз-ре-зипиң Чалаана участогунда машинист.

Бора Чимитовна Куулар — «Чыраа-Бажы» совхозтуң хой-жуу.

Александра Бетжиевна Монгуш — Бажы-Алаак ортумак школасын камгалал ажил-агый чериниң десниги.

Борис Куратовна Монгуш — «Тыва» совхозтуң хойжуу.

Долгат Семёновна Монгуш — улус депутаттарынын район Сөвединиң күтүмүнүң чуртталга-коммунал ажил-агый эргелелин гостиница-чың ажилдагычы.

Пос-Кара Дугур-оолович Монгуш — «Болшевник» совхоз-туң хойжуу.

Дос Чимбасовна Монгуш — «Искра» совхозтуң конторазы-нын техниктиг ажилчыны.

Доржу Мигеевич Монгуш — Чалаананың лесничествовуңуң десниги.

Клекова Даржасовна Монгуш — Бажы-Алаак ортумак шко-ласында кижизиниң балкы.

Кызыл-оол Эдер-оолович Монгуш — Чалаананың чыш ажил-агый чериниң чыш бе-летекчилериниң бригадир.

Намай Самбуевна Монгуш — «Болшевник» совхозтуң бижээ ажаакчыны.

Чаш-оол Дондукович Мон-гуш — Чыраа-Бажы леснич-ствунуң десниги.

Чыпчак Кара-Дашовна Мон-гуш — «Болшевник» совхозтуң ажилчыны.

Валентина Сергеевна Нефе-дова — районунуң төп эмгел-екчил склад эргелекчизи.

Зоя Давыдовна Ондар — Ча-лаанда районунуң үлүтүр ком-бинациянын техниктиг ажилчыны.

Олей-оол Мийгаржалович Ондар — Чалаанда районунуң үлүтүр комбинатынын чыш цехиниң ажилчыны.

Хеймерек Майдыровна Оор-жак — «Болшевник» совхозта тапшыр.

Шанмак Арбай-ооловна Ор-лова — районунуң хергелекчи-лер ниятисиниң колбаса цех-иниң ажилчыны.

Иван Ефимович Сакури — Чалаананың чыш ажил-агый чериниң кол механиги.

Бадмы Дондукович Санда-оол — Бажы-Алаак ортумак школасын камгалал ажилчыны.

Көк Осуровна Сарылар — «Болшевник» совхозтуң хойжуу.

Доккурбай Оюндуконна Сат-Чалаананың харылаа бед-дириниң сорторшоры.

Борбак Намай-оолович Тю-люш — «Болшевник» совхоз-туң чапчыгычы.

Дугаржак Дембирелович Хо-мушук — Бажы-Алаак ортумак школасын камгалал ажил-агый чериниң чыш цехиниң ажилчыны.

Бора Чимитовна Куулар — «Чыраа-Бажы» совхозтуң хой-жуу.

(Уланчылы).

АРАГА ДАЖЫГЛАКЧЫЛАРЫН АМДАЖЫТПАС

Хоорайларын болган суурларын чурттагы чонунуң са-нааларын база «Права» солунуң эгелешкини детканын, СССР-ниң Журналистер эвилел болган Арага иш-пес чорук дээш демселдиң бүтү-нелел эки тура ниятелири «Ажыктыг куш-ажыл болган кадык-чагай амыдырал дээш» деп Бүтү-нелел рейдизин чарлаан. «Хемчиктин сылды-м» солунуң редакциясы, Барым-Хемчик райкүс-ком-уну иштики херектер кидизин, мыда КАИ ажилдакчылары кады рейд кылган. Бүтү-нелел рейдизиниң кол сорулгазы-сатылга-чуртунуң бүтү хажымшыкчыларынга, арагалаш-кыныга болган алкоолонгоме уду демселди массалыг, док-таамал кылдыр чорудар чүве болганда, рейд бөлүмүнүң ке-жигинери бо улаада, Ак-Довурак-Абаза орунче ээлчег-аң үнүшкүнү чоруткан.

Чүте дие, сөөлүгү үеде чүте Барым-Хемчик районче эвес, Тываның Барым зоназынын райондарыне Красноярскден, Абазадан арага сөөртүр, ажилдап чорудуу чолалчылар дор-гүл-төрелиниң, эш-өөрүнүң чагааны ээртир ажыг суксун-нар садар ийикке, шуут-ла ол дээш хууда азы күрүнө ма-шиналары-биле Саян ажыг «аян-чорук» кылдыр чоруктар азын кескү апарган.

Оон факт-барымдазы: бо чылдыг өрткен ийи айында Аба-за-Ак-Довурак орунунга хей арагалыг болган ээрик чо-рааны дээш 31 чолалчы туттурган. Оларынч бейин чурттан турар райондарында коллективтеринче дияткан, 7 кижини ээзеш эвес акша түнүгө торган, 19 чолалчы машина баш-кадар эргезин калыткан.

Рул аратында ээрик чорудуу чорук-оол-ондактыг тава-рылгаларга чедирер. Чоокта чаа «Хемчик» совхозтуң чолал-чы Валерий Хоумуку ээрик чораша, автомашиннага оол-ондак кылган түнелелинде, бир кижин амындалан чарылган, бир кижин ар кемдиз, Ажил-агый когаралга тавагышкан. База бир чижек, ээриктиң эңдэ-биле кем-херектер үлгү-дириниң тавагылалары ам-лаа когу үзүлбөн. Чоокта чаа Акс-Барым школасын камгалал тапшыры турсан Анатолий Хо-мушук медресин оскундуу арагалашкын түнелелинде бо-дунуң ээриги амындала чеккен. Бо болган, база мындыг ин-жыл фактыларын баш бурунгар болдуруу, ол мыншак солгаптаран арага сөөрткүчүлериң илердери, оларын-биле ээпек чок демселде чорудары-рейд бөлүмүнү бо улаада сорулгазы мындыг турган.

БОДЧАГЛЫГ АРТ. Тыва-нын Барым таласында рес-публикаке кирер халаазы — Ак-Довурак — Абаза орун-беле халалы ор бис. Район төвүндө эрте үенин болган 100-кү км-де Барым Саян-ниң эрт кыргыңа ээртигиниң 7 шахта үе халалы бердине, 98-83 дугуларын бензозол биле Тываже чүк сөөрткөн күчүлүг КамАЗ уду-дурлар «көрүш» алган турлар. КамАЗ-тын дегем кабинаныңда сыйдарыламы олудуу алган, ээртиги «шай» ийжи олгон ийжилер-биле танжана Сергеевич Күчүлүг автомашин-ниң ээи Анатолий Мон-гуш — Агро-үлүтүр комитетиниң Чалаанда АТБ-иниң чолалчыны, ол Минуссинск-ден цемент чүдүрүп алган болду. А оон пассажирлер — Чекек-оол Сат, Ондар Мон-гуш оларын чогум калдыг ажил-херектиг чоруду чорудуу билдирди. Кижин боту-эртүң «эзегини» адык дин-зыг. Ол херезинде оларда ажиттыныаан ам-лаа 5 шыл водка бар болган. Оларынч

чылдан бээр ол-ла коллектив-теринде ажилдап чорудуу дур-жулгалыг болган мурыккан чолалчыларын бирээш, Бит-мү чүдүргөн ам ажилдап чо-рууру КамАЗ-ка ол чедикчи болган херезинде оон маши-назы мындыг үр ажилдап, ээлизи кылдыр көздүбес, шуут чап-чаа хевээр.

— Орукка канчал арага-ларын ижер боор, Кайга-лаа хамас-дыр мей. Бистин сөөрт-күлү чорудуу чүдүрүстү, чөп болганда четкилерин маңап турар болбай. Бир эвес оол-ондак болуп болза, күрүнө калы хире когаралга тава-рылгалары.

РЕЙД

жырыл, че. Ээриктиң хара-зында чеже кижин амы-ты-нында чарыл, чеже уруг-ларын өскүсүрүп артып, өм-бүлө чартык-саарык бооп, артып каап турарыл. Чамдык улустуң ону өскүрүп, угалп биизбес эдеп! Хей арага салып алган чанар чолалчы-ларын буруу шаваар чөп-дөп, ол чуталды.

«КЕМДЭЭН» МАШИНА-ЛАР. Эртиниң 10 ша. Волганын автозаводунуң (ВАЗ-тың) Абазада техник-тиг хандырылга станицянында байдалаа соунууган көр-ү-биле апаа челе берген бис. ТХС начальниги С. А. Зараров коллективтериниң ажил-агый-биле тапшыртып, Тывада ээрилер-биле сөөртүп ээкилет, кемдээш машиналарын көргүстү.

Ээрик ээлириниң кемдээш мунул казы «ивалар», «жигулидер», «москвичтер» мыда херим долу. Чүте Кы-зыл-Мажалык суурдан, бейин мыда беш машина бар.

Маназ бир кулардын төвүгүн диндалдымы. Кызыл-Мажалыктын эйт комбинаты-нын ээлигери Юрий Салчак орукка оол-ондак кылган, кемдээш алган чик машина-зын ТХС-ке удуу өртөк-төлө-зини төлөп турган кылдыр-тып алган. Өзүнүн Салчак Абазадан кайын «курук» үрүп, ону «чуура» болгай. Араган аялга чедер кылдыр салып, боу база «эзегини» амындала алган чыныл ора, чүте 80 км-ни эртин чо-рааш «эмгелдөө» чал ча-лаа үндүрүп алган машиназын чыла дүжүргөн, Юрий Сал-чак чик машиназын ола-ла дораан ТХС-ке дедир ээкээр уруга тавагышкан.

TC — 000358.